

бу і т.д.

У рамках нормотворчості ООН закріплено основні права людини у сфері публічної служби. Саме правові акти ООН, в яких отримали програмне та нормативне закріплення права державних службовців та прирівняних до них осіб, стали фундаментальними у процесі формування правової моделі міжнародних стандартів публічної служби. До цих актів можна віднести Загальну декларацію прав людини, пакти 1966 р., Міжнародну конвенцію про ліквідацію усіх форм расової дискримінації (1966 р.), Конвенцію про ліквідацію усіх форм дискримінації стосовно жінок (1979 р.), Міжнародну конвенцію про захист прав усіх працюючих-мігрантів та членів їх сімей» (1990 р.) тощо. Більш детально регламентовано основні трудові права людини у Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.), положення якого так само, як і положення Пакту про громадянські і політичні права, передбачають чіткі юридичні зобов'язання щодо їх імплементації до національного законодавства держав, які ратифікували ці міжнародно-правові документи.

1. Про Національну поліцію : Закон України // ВВР України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.

2. Про організацію поліції публічної безпеки № 53/20071 : Закон Португальської Республіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/files/Portug.pdf>.

3. Про поліцію : Закон Республіки Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/Poland.pdf>.

4. Про Декларацію про поліцію : Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rezol.pdf>.

5. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_282

Лускатов Олександр Віталійович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СЛІДЧИХ

Нові підходи, що демонструє МВС України стосовно методики навчання та якості професійної підготовки патрульної поліції, свідчать про те, що використання в цьому процесі алгоритмів дій (сценаріїв поведінки) співробітника, спрямованих на вирішення конкретної навчальної ситуації, за умов їх засвоєння шляхом індивідуального напрацювання, дозволяє правоохоронцю в умовах реальної обстановки діяти досить впевнено, швидко та

ефективно.

Як відомо, заміна патрульною поліцією старих міліцейських підрозділів зі схожими функціями відбувається по черзі в окремих містах України, але шляхом не поступової, а одночасної заміни усього особового складу. Для цього нові правоохоронці отримують достатній рівень підготовки, щоб одразу розпочати виконання функціональних обов'язків.

Одночасна заміна усіх працівників інших структурних підрозділів МВС України, зокрема, досудового розслідування, кримінальної міліції тощо, в процесі їх трансформування у відповідні підрозділи Національної поліції, скоріше за все, є неможливою та не може вважатися раціональною, оскільки підготовка таких спеціалістів займає не лічені місяці, а декілька років.

Вищі навчальні заклади МВС України здійснюють підготовку юристів – майбутніх правоохоронців для різних напрямків правоохоронної діяльності, зокрема й слідчих підрозділів. Разом з тим навряд чи можна бути впевненим, що вчорашній курсант після прибуття на службу одразу готовий цілеспрямовано, якісно та ефективно провести досудове розслідування кримінального правопорушення. Для цього йому недостатньо практичних навичок щодо планування такої діяльності та проведення різних видів слідчих (розшукових) дій.

На жаль, треба констатувати, що протягом останніх 15 років кількість аудиторних годин навчального курсу «Криміналістика» поступово зменшувалася та зараз майбутні слідчі мають змогу протягом двох або (у кращому випадку) чотирьох академічних годин в межах однієї навчальної теми за допомогою викладача ознайомитися досить загально та поверхнево із порядком планування розслідування злочину, тактичними особливостями виконання окремої слідчої (розшукової) дії. Наприклад, зазначеної кількості часу недостатньо для того, щоб хоч одноразово з кожним курсантом навчальної групи, котрий спробував би себе в ролі слідчого, відпрацювати шляхом здійснення рольової гри серед 4–8 учасників процесуальний порядок проведення такої швидкоплинної слідчої (розшукової) дії як пред'явлення для впізнання. Між тим, кожен із цих майбутніх правоохоронців напевно буде потім її виконувати при розслідуванні крадіжки як найбільш розповсюдженого виду злочину. Варто також пригадати, що вказана процесуальна дія має низку різновидів (пред'явлення для впізнання особи, речей, трупа тощо), й усі вони відрізняються тактичними особливостями, про якісне опанування котрими за 80 чи навіть 160 хвилин годі й казати. Інші, ще довші за часом слідчі (розшукові) дії, зокрема, огляд, обшук, допит, слідчий експеримент, також мають свої різновиди й кожен з них є тактично специфічним.

Недостатня кількість практичних занять для вивчення тактики проведення процесуальних дій не дозволяє сформуванню у курсантів навичок з їх виконання, а сам навчальний процес зводиться до перевірки теоретичних знань та обговорення рішень, прийнятих щодо вирішення ситуативних завдань (фабул) під час самостійної підготовки. Остання лише частково допомагає у формуванні практичних умінь, та й не виконання, а лише підготовки,

планування слідчої (розшукової) дії. Цього замало для кваліфікованого проведення у подальшому молодими фахівцями розслідувань кримінальних проваджень, здійснення різних видів процесуальних дій. Відсутність таких практичних навичок заважає формуванню у них достатнього рівня внутрішньої психологічної готовності до виконання слідчої (розшукової) дії, внаслідок чого вони почуваються невпевнено, роблять багато помилок, що в кінцевому рахунку впливає на якість досудового розслідування, дотримання процесуальних вимог, може призвести до втрати доказової інформації, уникнення винного від кримінальної відповідальності. Пригадуючи прислів'я «скупий сплачує двічі», варто зазначити, що МВС України вже зробило правильний вибір щодо підготовки патрульної поліції. На черзі навчання фахівців більш складної кваліфікації – слідчих, оперативних співробітників тощо.

Вирішення цього завдання в напрямку удосконалення криміналістичної підготовки полягає у такому: 1) збільшення практичних занять у формі ролевих ігор для напрацювання навичок виконання різних видів слідчих (розшукових) дій; 2) розробка та застосування у навчанні міжпредметного комплексу ситуаційних завдань для імітації усього процесу досудового розслідування окремих найбільш розповсюджених чи резонансних видів злочинів (проти власності, життя та здоров'я особи, статевої свободи, громадської безпеки тощо) з метою формування та закріплення у курсантів практичних умінь з планування, прийняття тактичних рішень, складання окремих процесуальних документів тощо, пов'язаних між собою єдиним актом розслідування певного діяння, починаючи від моменту реєстрації правопорушення у ЄРДР й закінчуючи складанням обвинувального акту; 3) будівництво навчальних полігонів з макетами житлових та офісних приміщень, торговельних установ, транспортних засобів, ділянок місцевості та автошляхів для напрацювання навичок проведення оглядів місць подій, обшуків та інших слідчих (розшукових) дій в умовах, наближених до реальних.

Маркіна Лідія Леонідівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПРАВООХОРОНЦІВ

Реформи та інновації, що впроваджуються сьогодні у систему правоохоронних органів України, обумовлюють використання нових підходів до здобуття правоохоронцями психологічних знань та психологічного супроводу їх професійної діяльності. Системне поєднання психологічних та правових